

TAG PARKEN I LOMMEN!

Forslag til 14 lommeparker i København.

UDKAST

KØBENHAVN - EN GRØN HOVEDSTAD

Med denne folder vil vi introducere lommepark konceptet i København og fortælle om, hvordan lommeparker kan forbedre både bylivet og klimaet for københavnernes.

Borgerrepræsentationen har vedtaget udspillet "Lommeparker, træer og andet grønt" i 2009. Det peger bl.a. på, at der skal etableres 14 lommeparker i København frem til 2015.

Baggrunden for arbejdet med "Lommeparker, træer og andet grønt" er Miljømetropolens mål om, at alle københavnere skal have kortere afstand til grønne områder, og at de skal opholde sig længere tid i dem.

Derudover er lommeparkerne udpeget som et fyrtårnsprojekt i Københavns Kommunes Klimaplan.

Med dette katalog lancerer vi 14 konkrete forslag til, hvor lommeparkerne skal ligge i byen, og ideer til, hvordan de skal se ud. Vi er med andre ord klar til, at lommeparkerne bliver en del af et grønnere København.

København skal være verdens bedste by at leve i. En bæredygtig by med byrum, der inviterer til et mangfoldigt og unikt byliv. Vi vil være en miljømetropol og en metropol for mennesker.

Lommeparker er et rigtig godt svar på, hvordan København kan blive en grøn og blå hovedstad, hvor københavnernes livskvalitet og sundhed højnes.

Lommeparker kan placeres i selv de tætteste bydele og vil give københavnere nye muligheder for oplevelser, aktiviteter og mødesteder. I både den eksisterende by og i helt nye bydele vil de kunne vise, hvordan miljøhensyn og nye lokale muligheder giver ekstra dynamik i byudviklingen.

Lommeparker vil hjælpe byen med at tilpasse sig de klimaændringer, som allerede er på vej ved at begrænse temperaturstigninger og håndtere større regnmængder på en bæredygtig måde.

HVORFOR LOMMEPARKER?

- Lommeparken spiller med på lokalområdets identitet og stedets historie
- Lommeparken giver plads til motion og leg i byens uderum
- Lommeparken skaber rum for mødet mellem mennesker
- Lommeparken giver ro til refleksion og eftertænkning
- Lommeparken er den lille overraskelse i byen

Paley Park,
New York

DE GJORDE DET I NEW YORK. NU GØR VI DET I KØBENHAVN!

New Yorkermodellen:

Idéen om lommeparken blev præsenteret på en udstilling i New York i 1967. Herefter blev den første lommepark, Paley Park, skabt på en tom grund mellem to bygninger i New York. Parken har dannet skole for andre lommeparker med sine tre lukkede sider og en åben side ud mod gaden. Lommeparken er hævet med få trin fra gademiljøet og fungerer som en pause i byen, hvor man kan opholde sig, spise, drikke og hvile sig lidt. En gruppe af træer trækker Manhattans voldsomme dimensioner ned i et menneskeligt leje, og parkens bagvæg er en lodret vandflade, som skaber kølighed i det tætte byrum, mens lyden af rislende vand fortrænger storbyens mylder og larm.

Københavnmodellen:

De københavnske lommeparker tager afsæt i idéen om den lille afgrænsede rekreative lomme i byen. Lommeparkerne er små grønne rum, som forholder sig til byens liv og københavnernes behov. De kan derfor være indrettet forskelligt afhængig af, hvor de ligger og hvem der skal bruge dem. Nogle lommeparker er pauser i byen, hvor man kan finde ro og hvile, andre har plads til leg, sport eller andre aktiviteter. Fælles for lommerne er, at de udgør et mødested i det lokale bymiljø.

De københavnske lommeparker bliver en del af byens grønne struktur og supplerer på den måde byens større parker og naturområder. Lommeparkerne kan være en del af en grøn forbindelse gennem byen og hermed bidrage til at gøre byens infrastruktur mere attraktiv for fodgængere og cyklister.

Bryant Park,
New York

Bryant Park,
New York

Bryant Park,
New York

Bryant Park,
New York

EN KØBENHAVNSK LOMMEPARK ER:

- et veldefineret rum og altid lille i skala
- både grøn og befæstet (med fliser eller anden belægning)
- en pause i byen
- til noget - men ikke til alt på én gang
- lokal, men for alle
- en overraskelse i byen

MoMa,
New York

Paley Park,
New York

DEN URBANE LOMMEPARK

Er robust og kan klare et stort slid. Mange belægninger, men også med træer, blomster og grønne vægge. Vand kan være et rekreativt element at se på, som fugtgiver eller lydkulisse.

Kendetegn:

Byrum med fokus på funktion og brugernes behov, planter og vand indgår som kulisser.

Paley Park,
New York

Caixa Forum Museum,
Madrid

DEN GRØNNE, FRODIGE LOMMEPARK

Er den lille oase, pausen fra byens varme og mylder. Oasen domineres af planter og vand, som giver kølighed, skygge og ro til både øje og øre.

Kendetegn:

Byrum med fokus på planternes grokraft og mangfoldighed, som kontrast til byens urbane liv.

Oulu Park,
Helsinki

Otto-iivari Meurman Park,
Helsinki

Bryant Park,
New York

HVAD ER EN LOMMEPARK I KØBENHAVN?

Lommeparkerne giver København en ny slags byrum - grønnere end pladserne; mindre end parkerne, men principielt med de samme kvaliteter. På en skala fra by til natur, kan lommeparkerne det hele.

En lommepark har sin egen identitet. Det er således ikke et fast koncept, som kan kopieres i hele byen.

For at lommeparken skal være sin egen - samtidig med at den skal have en sammenhæng med byen, er følgende elementer vigtige:

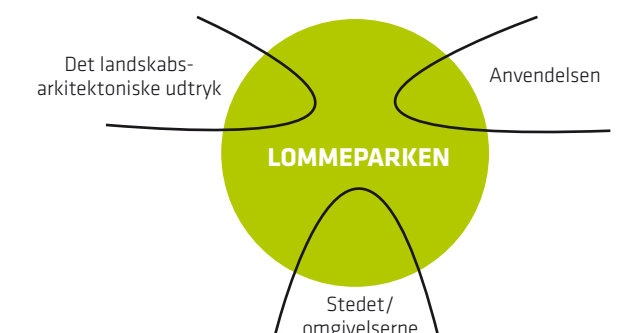
- Funktionen
- Det landskabsarkitektoniske udtryk
- Stedet / omgivelserne

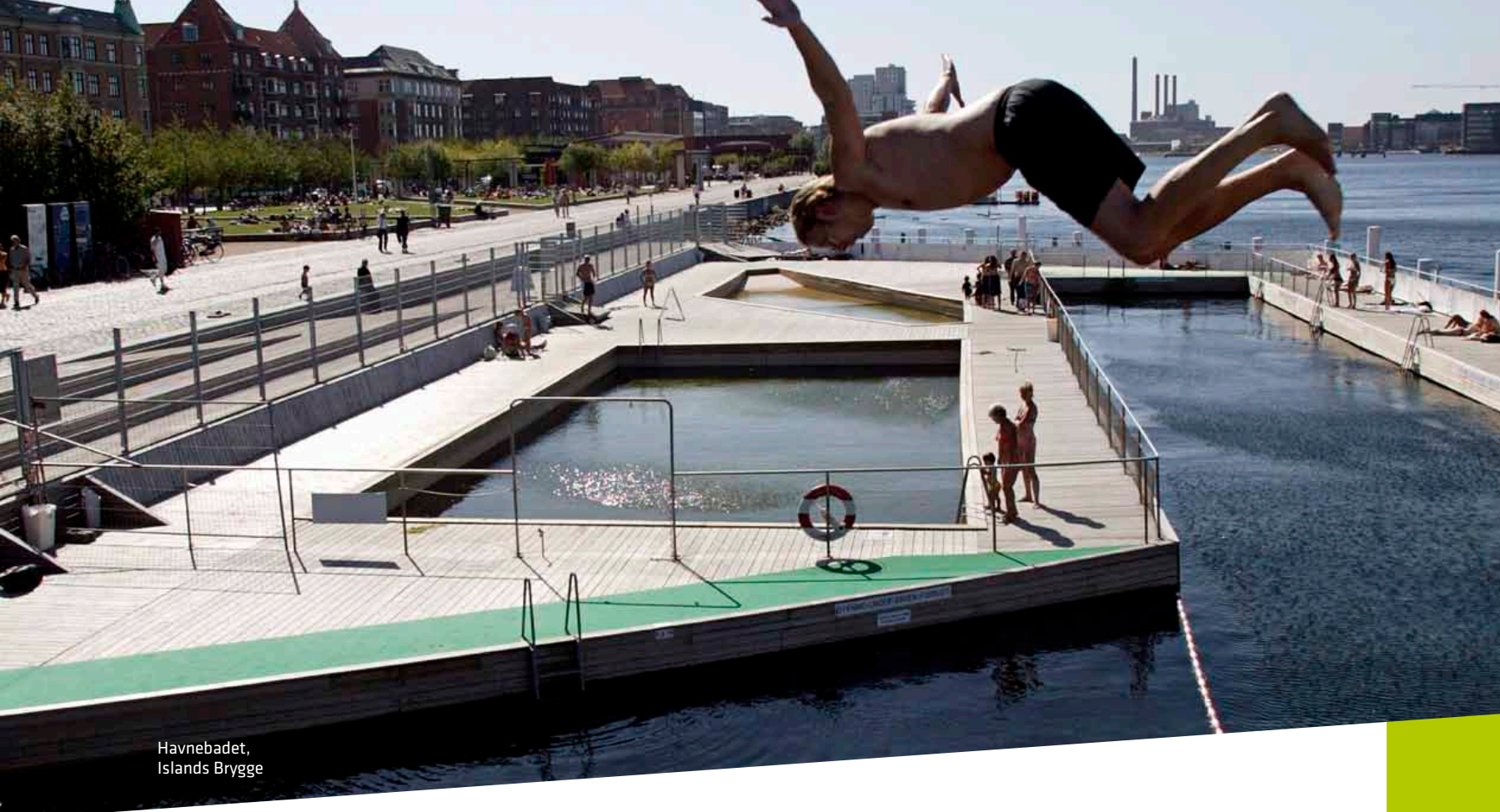
Når alle disse elementer samles, vurderes og bearbejdes, opstår lommeparkens særlige udtryk.

Desuden er følgende elementer vigtige:

- Klima
- Byliv

Disse elementer vil altid være et gennemgående træk, da de er en del af de to overordnede politikker for Københavns Kommune, defineret i de politisk vedtagne strategier, *Miljømetropolen* og *Metropol for Mennesker*.

Havnebadet, Islands Brygge

Paris Plages, midlertidig strand ved Seinen

Optræden ved Øksnehallen

HVAD GØR EN LOMMEPARK FOR BYLIVET?

Det grønne giver mulighed for andre former for byliv.

Byliv for alle

Byen har brug for flere grønne og blå områder med et rent og sundt miljø, der inviterer til, at vi alle bruger det. Det er i byens fælles rum, vi møder andre mennesker. Alle skal have mulighed for at deltage, og vi vil prioritere hverdagens byliv og skabe mulighed for det hemmelige, det skæve og det midlertidige. Det er en selvfølge, at vi indretter byen, så alle kan være med.

Sundhed og bevægelse

30 minutters daglig fysisk aktivitet skaber flere år med godt helbred! Jo mere grønt i dagligdagen, jo mindre stress! Byens grønne rum skal appellere til ophold, løb, leg, idræt, afslapning og meget andet. Det kan gøres med enkle midler, et kuperet terræn, robust inventar som en bæk eller mure, man kan sidde på. Eller motionsredskaber

eller andre elementer, som på en æstetisk og synlig måde anlægges i byens lommer. Byens rum skal støtte københavnere i at være fysisk aktive i deres hverdagsliv. Sundhed skal inddrages ved planlægning og udvikling af lommeparker, for eksempel ved at skabe plads til afslapning, leg og bevægelse.

Rum der overrasker - midlertidige anlæg

Midlertidige lommeparker er byrum, som i kortere og længere perioder omdannes til rekreative formål. Tidsperspektivet kan variere, det kan være events, sæsonbetonet eller over længere perioder. Med midlertidige anlæg kan vi afprøve nye muligheder og være med til at etablere nye vaner. Helt aktuelt kan vi give Københavnere et midlertidigt tilbud, når vi bygger og roder i byen. Eksempelvis mens vi etablerer Metrocityringen.

Krøket i Fælledparken

Grønt byliv er tryghed
Grønt byliv er året rundt
Grønt byliv er komfort og kvalitet
Grønt byliv er godt design, udsigt, sol, vand
Grønt byliv er en frodig grøn oase

Halvandet på Refshaleøen

Havnebadet Islands Brygge

Lommeparkernes beplantning og klimaelementer skal vælges, så de passer til stedets særlige forhold og lommeparkens funktion som byrum. Lokal afledning af regnvand kan med fordel understøttes med følgende metoder:

- Plantebede med træer, buske, blomster og græsser
- Regnbede med særlige plantearter
- Grønne vægge
- Grønne tage
- Åbne og lukkede forsinkelsesbassiner
- Springvand og andre vandinstallationer
- Render og trug
- Opstuvning på terræn
- Permeable belægninger (der gør at regnvandet kan sive igennem)
- Faskiner

Grønt tag på tagterrasse, Peblinge Dossering

Grønt tag på Korsgadehallen, Nørrebro

Caixa Forum Museum, Madrid

Springvand, Vancouver

Musee Quai Branly, Paris

HVAD KAN LOMMEPARKER GØRE FOR KLIMAET?

Byen bliver varmere og varmere. Det kan planterne og vandet gøre noget ved.

Lommeparker skal være med til at forbedre byens klima - helt lokalt.

Når temperaturen stiger i byen, kan planter og vand være med til at skabe skygge og kølighed. Samtidig er planterne med til at rense luften for støv og andre partikler.

Når det regner meget, skal vandet ledes væk fra gader og fortove og have mulighed for nedsivning. I lommeparkerne kan vandet opsamles og bruges, fordampes eller nedsives.

Lommeparkerne er udpeget som fyrtårnsprojekt i kommunens klimaplan. Det betyder, at alle lommeparker skal indeholde elementer og anlæg, som bidrager til temperatursænkning og håndtering af overfladevand.

- Lommeparken skal være bæredygtig, hvilket bl.a. betyder, at klimatilpasning og drift skal tænkes med fra starten
- Lommeparken skal planlægges, formgives og beplantes, så den giver læ for vejr og vind
- Regnvand skal så vidt muligt fordampes, nedsive eller forsinkes lokalt
- Regnvand kan bruges som rekreativt element, hvis forureningsgraden tillader det
- Planternes naturlige vækst skal udnyttes til at fremhæve det urbane miljø
- Planter skal vælges, så de passer til stedets brug og understøtter det ønskede udtryk

LOMMEPARKERNE SKAL PASSES IND I BYEN

I vores prioritering af lommeparkerne er det afgørende, at de nye lommer i byen hænger sammen med den allerede eksisterende by. København er allerede stort set udbygget. Derfor handler arbejdet med lommeparker om at finde egnede "huller" i byen, hvor vi kan skabe nye mindre lokale parker. Vi har her prioriteret at lave lommeparker i den tætte by, hvor der er mangel på grønne områder og hvor der er særlige behov for mødesteder.

Hvor grøn er København allerede i dag? Indre By

Karakteriseres ved en stor mængde grønne områder, men lav indbyggertæthed. Dog er der mange turister og folk, der arbejder her. Her er det oplagt at lave lommeparker, som kan være en del af storbyens kulturliv.

Brokvartererne (Nørrebro, Østerbro, Vesterbro, Amagerbro)

Karakteriseres ved en lav mængde grønne områder og høj indbyggertæthed. Her er der mest brug for særlig robuste lommeparker til brug i det daglige for de lokale beboere. Der er ikke meget plads, så de bliver små og urbane.

Yderområderne (Bispebjerg, Vanløse, Valby, Kgs. Enghave, Amager øst og vest)

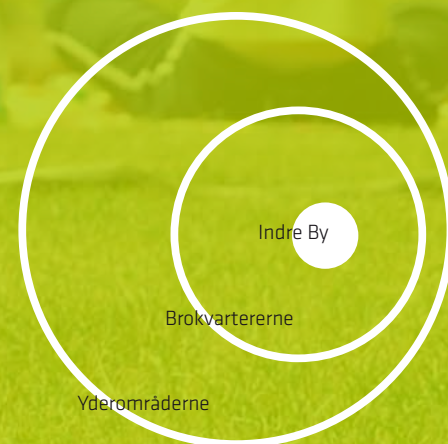
Karakteriseres ved lav indbyggertæthed, mange private haver, enkelte store grønne områder, men ikke så mange små grønne områder fordelt på bydelen. Her er der brug for at skabe lommeparker, som mere har karakter af grønne sociale mødesteder og/eller i tilknytning til skoler osv.

Når vi vælger, ser vi på:

- Ejerforhold og planforhold
- Tilgængelighed for alle
- Bydelens grønt pr. beboer
- Karakteren af bydelens andre parker og byrum
- Bydelens befolkningsforhold
- Andre forvaltningers planer og ønsker
- Mulighed for at skabe synergi og samarbejde med andre projekter og planer
- Særlige klimahensyn

Hvilke andre projekter vil lommeparkerne kobles på?

- Eksisterende grønne forbindelser og parker
- De grønne cykelruter
- Områdeløft (Mimersgadekvarteret, Valby m.m.)
- Sundheds- og Omsorgsforvaltningens projekter - med fokus på sundhed og bevægelse
- Kultur- og Fritidsforvaltningens projekter - med fokus på kultur og fritidslivet

Legeplads i Sankt Hans Gade, Nørrebro

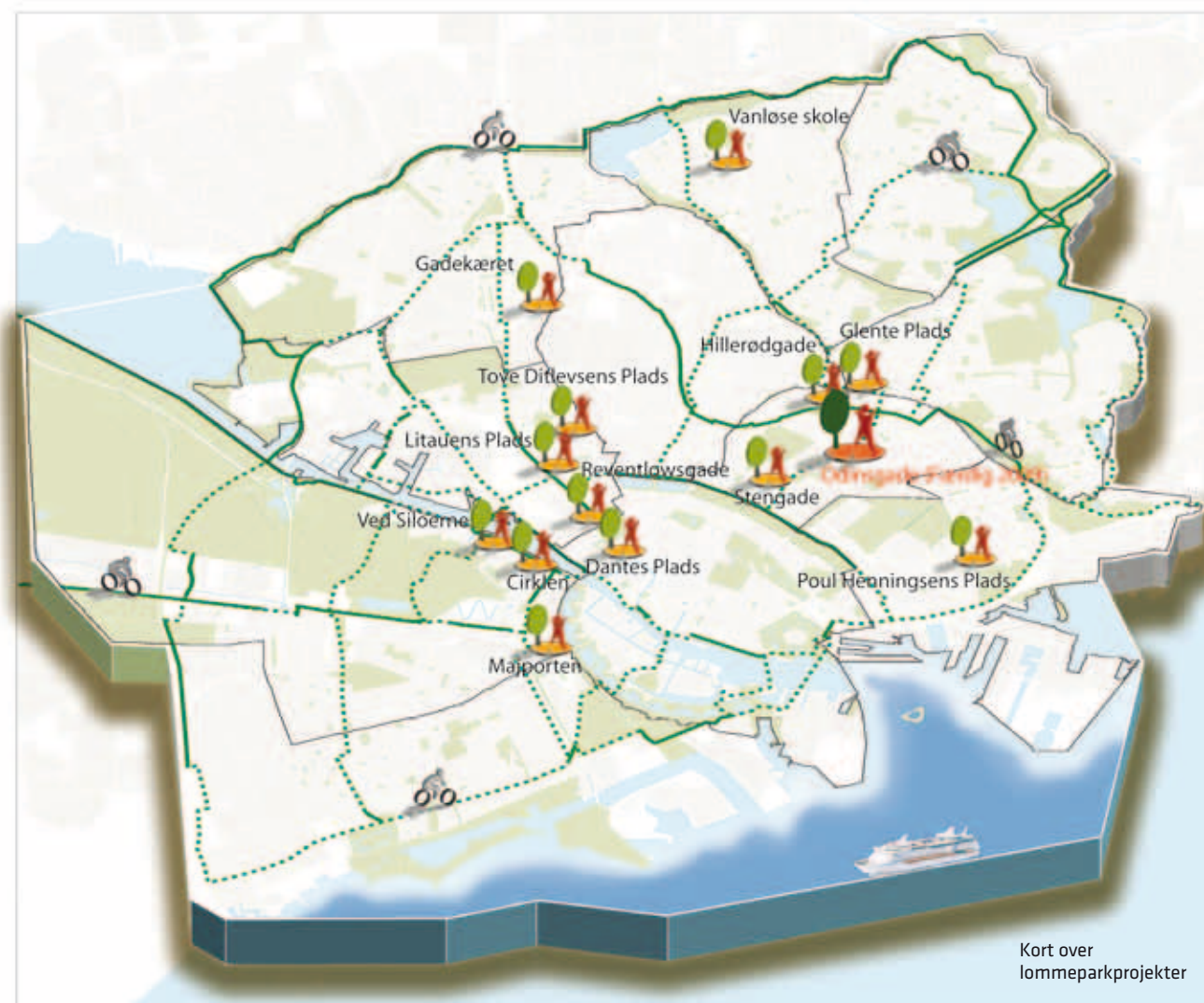
HVOR SKAL LOMMEPARKERNE LIGGE?

Med lommeparkerne sætter vi fokus på kvalitet, udformning og indhold, for at få københavnere til at bruge byens rekreative tilbud endnu mere end i dag. Det betyder, at vi vil skabe lommeparker især i de bydele, hvor der i dag kun er få grønne områder. Helt konkret betyder det, at vi først og fremmest har prioriteret at lave lommeparker i brokvartererne, samt enkelte lommeparker i bydele, hvor der f.eks. er områdefornyelse eller mangel på offentlige mødesteder.

Projekternes placering og indhold er ikke endeligt bestemt. Der er selvfølgelig plads til nye forslag og ændringer, således vil foreslagene kunne ændres eller skiftes ud undervejs.

På kortet kan man se sammenhængen mellem de eksisterende grønne områder, de grønne cykelruter og de steder vi foreslår at placere de nye lommeparker.

De projekter, der er foreslået i udspillet, er valgt på baggrund af en vurdering og analyse af byens grønne arealer og udfordringer, høring af det grønne udspil i efteråret 2008, konference, interne workshops i kommunen mm.

Kort over lommeparkprojekter

LITAUENS PLADS VESTERBRO

Planforhold:	Udlagt til offentlige formål
Tekniske forhold:	ca. 4900 m ² anlagt i 1975, ejes af TMF
Niveau:	3 (se afsnit om økonomi side 30-33)
Anlægsramme:	14,6 mio. kr.
Afledt drift:	144.000 kr./år
Samarbejdsrelationer:	Lokaludvalg, Oehlenschlägersgades Skole, KFF, SUF mfl.

Hvorfor Litauens Plads?

Vesterbro-Kongens Enghave er en af Københavns tættest bebyggede bydele - og der er mangel på grønne områder især på indre Vesterbro, hvilket lokaludvalget også har givet udtryk for. Den eksisterende plads er nedslidt, meget mørk og trænger til fornyelse. Pladsen har dog mange gode elementer, som man kan bygge videre på, fx boldbanen og de fuldkronede træer. Pladsen ligger umiddelbart op til Oehlenschlägersgades Skole, som vil kunne bruge pladsen som legeplads eller udendørs skolelokale. I den anden ende af pladsen ligger Gethsemane Kirke, som skal have en ny anvendelse. Der har netop været afholdt idékonkurrence, og det er oplagt at tænke en fornyelse af pladsen sammen med dette projekt.

Potentialer - de unges plads?

Vesterbro er en mangfoldig bydel, og pladsen kan indgå som en integreret del af byens liv, hvis den åbnes lidt op. Pladsen er meget grøn og for at bevare skyggeeffekten, er det vigtigt at bevare en del af de store træer. Ved Gethsemane Kirke kan der skabes et fint forareal, som får kirke og plads til at hænge bedre sammen. Stedet er oplagt til fx at holde markeder. Boldbanen og beliggenheden ved skolen gør det nærliggende at fokusere på netop denne del af pladsen som byrum for børn og unge. Anlæg til lokal afledning af regnvand kan indgå som elementer i et udendørs læringsmiljø for skolen.

Boldbane, BaNannapark

Udendørs bordtennis, Berlin

Basketbane, Islands Brygge

“CIRKLEN” AMAGER VEST

Planforhold:	Udlagt til B1-B5 område til boliger, omfattet af lokalplan 303 for Islands Brygge Syd, udlagt som grøn kile
Tekniske forhold:	ca. 400 m ² , ejes og drives af private
Niveau:	2 (se afsnit om økonomi side 30-33)
Anlægsramme:	800.000 kr.
Afledt drift:	14.000 kr./år
Samarbejdsrelationer:	Grundejerforeninger, Lokaludvalg, Fonde, KFF, SUF mfl.

Hvorfor cirklen?

Cirklen ligger i den sydlige private del af Havneparken, som er en fortsættelse af den offentlige Havnepark v. Islands Brygge. I den offentlige del af Havneparken ved Islands Brygge veksler græsplæner med små aktivitetszoner, som skater- og boldbanen, festpladsen og legepladsen. Den sydlige privatejede del af Havneparken består i dag af græsplæner og et grusareal uden nogen særlig funktion. Strækket langs Islands Brygge har udviklet sig til et særdeles aktivt byområde med en af byens mest besøgte parker og særligt beliggenheden ved vandet er et trækplaster. Lokalt er Havneparken et betydningsfuldt rekreativt område for Islands Brygge og den nye bydel Havnestaden.

Potentiale - idrætslegepladsen?

Det er oplagt at skabe sammenhæng i Havneparkens forløb, ved at skabe en aktivitetslomme i den sydlige del af parken. Lommeparken skal have fokus på sundhed og bevægelse og indrettes med forskellige former for motions- og aktivitetslementer. Der er fokus på parkour og leg for unge mennesker. Der skal skabes elementer, som kan bruges aktivt, og som har skulpturelle kvaliteter. Der skal søges medfinansiering fra fonde for at give projektet en særlig karakter.

Mountainbike, Berlin

Grønne elementer, MFO Park, Zürich

Skaterbane med træer

MAJPORTEN AMAGER VEST

Planforhold:	Udlagt som boligområde
Tekniske forhold:	1258 m ² , ejes af TMF
Niveau:	2 (se afsnit om økonomi side 30-33)
Anlægsramme:	2,5 mio. kr.
Afledt drift:	44.000 kr./år
Samarbejdsrelationer:	Lokaludvalg, omkringliggende boligforeninger, KFF, SUF mfl.

Hvorfor Majporten?

Majporten ligger på Amager i et kvarter, som er tæt bebygget uden mange rekreative områder. Netop denne del af Amager ligger som et mellemområde mellem Kløvermarken og Amager Fælled, uden lokale rekreative muligheder. Selve arealet på Majporten er omkranset af karrebebyggelse og ligger i forbindelse med Svinget, som får en fremtidig grøn cykelrute. I forbindelse med etableringen af det underjordiske parkeringshus 'Under Elmene', får kvarteret et nyt byrum. Projektet ved Majporten skal supplere dette projekt.

Potentiale - en lomme til aktivitet og hvile?

Majporten har med sin beliggenhed potentiale til at blive et lokalt mødested, hvor også forbigående cyklister fra den grønne cykelrute kan snuppe en pause. Der skal være mulighed for både aktivitet og hvile. Samtidig kan en lommepark på dette sted bidrage til, at bydelen bliver grønnere. Et vandtema med lokal afledning af regnvand kunne gøre Majporten til noget særligt.

Plinte til ophold

Trampolin, Berlin

Regnvandselementer, Berlin

STENGADE/BAGGESENSGADE, NØRREBRO

Planforhold:	Udlagt som B1-B5 område til boliger
Tekniske forhold:	1113 m ² , ejes af TMF
Niveau:	2 (se afsnit om økonomi side 30-33)
Anlægsramme:	2,2 mio. kr.
Afledt drift:	39.000 kr./år
Samarbejdsrelationer:	Lokaludvalg, KFF, SUF mfl.

Hvorfor hjørnet af Stengade og Baggesensgade?

Den indre del af Nørrebro mangler større grønne byområder og udfoldelsesmuligheder for kvarterets mange børnefamilier. Det er et meget mangfoldigt og sammensat kvarter, hvilket gør det vigtigt at skabe mulighed for forskellige former for byliv. Mange små lokale steder vil også give mulighed for at skabe et lokalt ejerskab. Arealet v. Stengade/Baggesensgade er i dag belagt med grus og bruges som lokal parkeringsplads.

Potentiale - den grønne oase?

Hjørnet af Stengade og Baggesensgade kan blive til en lille grøn oase på det tætte Nørrebro. Træer, grønt på væggene og bede, som kan opsamle regnvand, gør dette til et rart sted at hænge ud på en varm dag. Bænke og plinte i indfarvet beton er med til at gøre rummet til noget særligt. Samtidig skal det være så robust, at det kan bruges til alt fra bare at sidde og snakke til en tur på skateboardet.

Bænke i forskellige farver og former

Grøn gavl, Madrid

Elementer til at skate på, lege eller sidde, Ahlefeldsgades multiplads

HILLERØDGADE / LUNDTOFTEGADE, NØRREBRO

Planforhold:	Udlagt til 02-05 område til institutioner
Tekniske forhold:	728 m ² , ejes af TMF
Niveau:	2 (se afsnit om økonomi side 30-33)
Anlægsramme:	1,5 mio. kr.
Afledt drift:	25.500 kr./år
Samarbejdsrelationer:	Lokaludvalg, Hillerødgades Skole, KFF, SUF mfl.

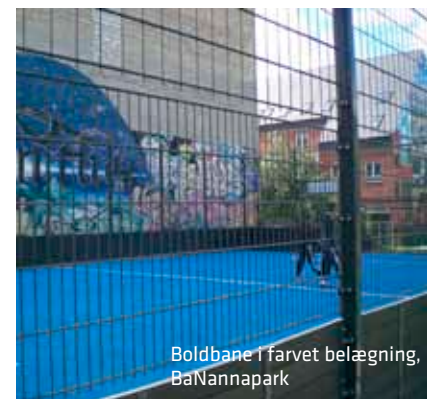
Hvorfor hjørnet af Hillerødgade og Lundtoftegade?

Arealet ligger på ydre Nørrebro, som bortset fra Nørrebroparken ikke har mange grønne områder. Området har tidligere været et kvarterløftområde. Den foreslåede lommepark ligger ved krydset Hillerødgade/Lundtoftegade med Hillerødgades Skole og Hillerødgade Hallen som nærmeste naboer. Arealet er et lille grønt anlæg, som kan blive til et attraktivt og aktivt byrum, hvor både skolens elever og lokale beboere får mulighed for aktiviteter på alle tidspunkter af døgnet.

Potentialer - skolelommen?

Hillerødgades skolegård skal renoveres i 2010, og skolen vil gerne integrere arealet i skolens udearealer. Derfor skal skolens behov og aktiviteter tænkes ind i arealets fremtidige funktion og design. Legeredskaber, boldbur eller et udendørs arbejdsrum med borde og bænke. Der skal dog fortsat være offentlig adgang til arealet. Arealets beliggenhed giver gode muligheder for at skabe en grøn pause i gadeforløbet.

I forbindelse med projektet skal der drøftes medfinansiering fra Børne- og Ungdomsforvaltningen på den del af projektet, som retter sig specifikt mod skolens behov, og det er oplagt at tænke en fornyelse af pladsen sammen med skolen.

DANTES PLADS INDRE BY

Planforhold:	Udlagt til vejareal
Tekniske forhold:	ca. 3200 m ² , ejes af TMF
Niveau:	4 (se afsnit om økonomi side 30-33)
Anlægsramme:	12,8 mio. kr.
Afledt drift:	640.000 kr./år
Samarbejdsrelationer:	Lokaludvalg, KFF, SUF mfl.

Hvorfor Dantes Plads?

I Metropolzonen er der mangel på steder, hvor man kan tage en pause fra den til tider hektiske by. Ved at lave en lommepark i Metropolzonen får man mulighed for at skabe en lommepark med den særlige storbystemning, som skal være kendetegnende for netop det område. Dantes Plads ligger i Metropolzonen, som en integreret del af kulturaksen. Området besøges af tusindvis af turister og københavnere hvert år. Byens puls mærkes tydeligt her ved H.C. Andersens Boulevard. Snart omdannes Vester Voldgade til et grønt strøg fra Rådhuspladsen til havnen. Den endelige afgrænsning og indhold skal koordineres med helhedsplanen for Vester Voldgade (Metropolzonen).

Potentiale - metropol-lommen?

Beliggende midt i Metropolzonen i krydset mellem kulturaksen og Vester Voldgade, er Dantes Plads et oplagt sted at anlægge en 'metropol-lomme'. En lommepark, hvor kultur, byliv, storby puls og 'grøn pause' smelter sammen i et helt nyt rekreativt tilbud til københavnere og turister. Her må det gerne emme af kulturel storbystemning. Stemningen kan skabes bl.a. ved kunst, lys, vand, blomster m.m.

TOVE DITLEVSENS PLADS VESTERBRO

Planforhold:	Udlagt til 02-05 område til institutioner
Tekniske forhold:	ca. 880 m ² , ejes af TMF
Niveau:	2 (se afsnit om økonomi side 30-33)
Anlægsramme:	1,7 mio. kr.
Afledt drift:	31.000 kr./år
Samarbejdsrelationer:	Lokaludvalg, nærliggende skoler og institutioner, KFF, SUF mfl.

REWENTLOWSGADE /TIETGENSGADE, VESTERBRO

Planforhold:	Udlagt til vejareal
Tekniske forhold:	ca. 1000 m ² , ejes af TMF
Niveau:	2 (se afsnit om økonomi side 30-33)
Anlægsramme:	2 mio. kr.
Afledt drift:	35.000 kr./år
Samarbejdsrelationer:	Lokaludvalg, DUGNAD, Socialforvaltningen, KFF, SUF mfl.

Hvorfor Tove Ditlevsens Plads?

Vesterbro mangler grønne områder og steder, hvor børnefamilier, unge og andre kan mødes - hvilket lokaludvalget også har givet udtryk for i høringen om lommeparkerne. Tove Ditlevsens Plads ligger på Ydre Vesterbro midt i den tætte by med få grønne områder. Den udgør et trekantet hjørne mellem Enghavevej, Matthæusgade og Frederiksstadsgade. Pladsen udgør et godt sted at mødes i lokalområdet på vej til indkøb og tæt på legegaden i Broagergade.

Potentiale - det lokale mødested for familien?

Pladsen udvikles til det lokale mødested, hvor hele familien kan snuppe en pause og møde de andre fra kvarteret. Afskærmet fra trafikken er her fx træer, der giver skygge, bænke at sidde på, sjove skulpturer, som børnene kan lege på, små bakker og vandhuller, når det regner.

Hvorfor hjørnet af Reventlowsgade og Tietgensgade?

Den indre del af Vesterbro er især fattig på offentlige grønne områder og området omkring Hovedbanegården er præget af mange narkomaner og handel med stoffer. Samtidigt er det et område med mange børnefamilier, hvilket skaber et stort pres på lokalområdets friarealer. Hjørnet af Reventlowsgade og Tietgensgade er et lidt forsømt overskudsareal, som i dag bruges til parkering med lidt grønt omkring. Arealet grænser op til Metropolzonen ved DGI - byen, og i ganglinjen fra boligområderne på Vesterbro til Hovedbanegården.

Potentiale - plads til de unge?

Som et 'udvidet gadehjørne' vil dette urbane grønne sted fungere som en pause i den hektiske by og trafik, som omgiver stedet. Med enkelte, rå materialer, et par siddeplinte og robuste buske og træer, bliver hjørnet et sted, hvor de unge kan mødes, skate og hænge ud. Med sin beliggenhed har hjørnet af Reventlowsgade potentiale til at blive et nedslagspunkt i en grøn forbindelse mellem Søndre Boulevard, Købbyen og Indre By. Det vil være nødvendigt at udvikle projektet i tæt samarbejde med bl.a. Dugnad og Socialforvaltningen for at sikre, at der findes løsninger, som tager højde for de særlige problemer i området.

Skulpturer, Berlin

Farverige elementer til at lege og sidde på, Legeplads, Skt. Hans Gade

Vandelement, Skt. Petersborg

Robuste bænke, Ahlefeldts gades multiplads

Skater, Ravnsborgsgade multiplads

Enkle, robuste møbler, Folkets Park

VED SILOERNE / AXEL HEIDES GADE, AMAGER VEST

Planforhold:	Udlagt til offentlige formål/offentlige byrum
Tekniske forhold:	ca. 2100 m ² , ejes af lokal grundejerforening
Niveau:	2 (se afsnit om økonomi side 30-33)
Anlægsramme:	4,2 mio. kr.
Afledt drift:	73.000 kr./år
Samarbejdsrelationer:	Lokaludvalg, ejerforeningen Gemini Residence, KFF, SUF mfl.

Hvorfor arealet ved siloerne?

Havnestaden har som bydel et stort potentiale for et levende byliv, ikke mindst pga. beliggenheden langs havnefronten. Arealet ved siloerne / Axel Heidesgade ligger i øjeblikket hen som ufærdig grusplads, men anlægges snart som en enkel plads med asfalt, grus/græs og træer. Denne udformning udnytter dog ikke det potentiale, som stedet har og som strømmen af cyklister og fodgængere bringer med sig.

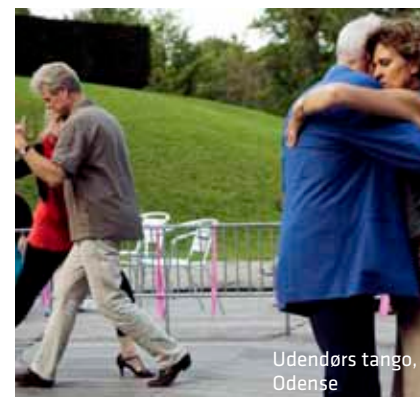
Pladsen kan videreudvikles for at udnytte arealets vigtige placering i byen - i forlængelse af Havneparken og lige ved Bryggebroen, hvor cyklister og fodgængere kommer forbi, når de følger den grønne forbindelse fra Amager til Vesterbro.

Potentiale - mødestedet og pausen?

Arealet skal kunne fungere som trafikknudepunkt, men også som det sted, man holder pause på cykelturen eller bare mødes i lokalområdet. En café eller mobil kaffevogn kan være omdrejningspunktet, men siddepladser er tiltrængt/nødvendige. Træer vil virke som pejlemærke for cyklister fra Amager Fælled og vise, hvor mødestedet er. Desuden giver de mulighed for at finde skygge på en varm dag. Der kan skabes kontakt til vandet, evt. kunne man lave et pitstop for kajaker, der her kan tage en pause på turen gennem havnen.

Cykelstier gøres farverige og skulpturelle, Mikado Plads, Ørestad

Udendørs tango, Odense

Cafémiljø, Bryant Park, New York

GLENTE PLADS BISPEBJERG

Planforhold:	Udlagt til offentlige formål
Tekniske forhold:	ca. 1318 m ² , ejes af TMF
Niveau:	4 (se afsnit om økonomi side 30-33)
Anlægsramme:	11,8 mio. kr.
Afledt drift:	265.000 kr./år
Samarbejdsrelationer:	Lokaludvalg, KFF, SUF mfl.

Hvorfor Glente Plads?

Det tidligere kvarterløftområde Nørrebro Park er stadig et opspilte byområde, som trænger til steder, som kan give området karakter og samle aktiviteter i området. Arealet ved højbanen, på hjørnet af Glentevej og Nordre Fasanvej, ligger centralt i forhold til forbindelserne i og ud af Nørrebro bydel. Arealet ligger i forlængelse af en mulig forbindelse fra Nørrebro Station langs med højbanen i forbindelse med metrobygget. Bydelen har få grønne områder, men der er mange tætte boligområder. Det tidligere kvarterløftprojekt har ryddet op på arealet. Rammerne er urbane og rå, hvilket understreges af jernbanen, hvælvingerne under den og en del graffitikunst.

Potentiale - det urbane mødested?

Med sin beliggenhed kan Glente Plads blive et vigtigt mødested for bydelens unge. Her kan de fx skate, lave parkour eller bare følge med i byens liv. Lys, vand og planter giver liv og understreger kontrasten mellem rå urbanitet og naturens skrøbelighed. Kulturelle aktiviteter bliver der også plads til. Det ville være interessant at inddrage unge, lokale kunstnere til at udsmykke stedet, for at forankre den lokale ånd.

Cyngepark, Berlin

Eksempel på graffitikunst, BaNannapark

Bænke

VALBY GADEKÆR VALBY

Planforhold:	Udlagt til offentlige formål
Tekniske forhold:	ca. 1018 m ² , ejes af TMF
Niveau:	3 (se afsnit om økonomi side 30-33)
Anlægsramme:	4 mio. kr.
Afledt drift:	91.000 kr./år
Samarbejdsrelationer:	Lokaludvalg, områdefornyelse, KFF, SUF mfl.

POUL HENNINGSENS PLADS ØSTERBRO

Planforhold:	Udlagt til offentlige formål
Tekniske forhold:	ca. 1071 m ² , ejes af TMF
Niveau:	2 (se afsnit om økonomi side 30-33)
Anlægsramme:	2,1 mio. kr.
Afledt drift:	37.500 kr./år
Samarbejdsrelationer:	Østerbro Lokaludvalg, KFF, SUF mfl.

Hvorfor Valby Gadekær?

Valby er et nyt områdefornyelsesprojekt - og det vil være oplagt at udnytte denne mulighed til at skabe et lokalt samlingspunkt for området i et samarbejde med områdefornyelsen. Fra lokal side er der netop gennem mange år blevet peget på Valby Gadekær, som netop et sådant sted. Der er også i tidens løb blevet lavet flere projektbeskrivelser på, hvordan området kunne udvikles. Valby Gadekær er et lokalt grønt område, som er nedslidt og mangler struktur og anvendelsesmuligheder.

Potentiale - nutidens gadekær?

Gadekæret nytænkes som det sociale mødested i bydelen. Området indrettes med fokus på vandet, klima, børn og deres familier. Her er fx legeredskaber, bænke, borde og en lille boldbane, træer, buske, vandrender og små bakker.

Plads til både børn...

... og ældre

Vandrender, der giver naturligt vandløb, når det regner

Hvorfor Poul Henningsens Plads?

Poul Henningsens Plads ligger på Østerbro på hjørnet af Jagtvej og Østerbrogade. Trods nærheden til Fælledparken, har denne del af Østerbro, brug for flere grønne mødesteder og aktivitetslommer tæt på det myldrende byliv på strøggaderne. Pladsen ligger i dag som et lille grønt anlæg. På den modsatte side af vejen skal der bygges metrostation i løbet af nogle år. Arealet er præget af trafik og færdsel. Lokaludvalget har ambitioner om at få afgrænset pladsen mod Jagtvej, så der kan skabes et udeareal mellem Jagtvej / Østerbrogade / Urbansgade

Potentiale - det kulturelle mødested?

Pladsens centrale beliggenhed kan udnyttes til at skabe et lokalt samlingssted med det nærliggende bibliotek som omdrejningspunkt. Hvis området skal fungere som lommepark, så er det vigtigt, at der bliver lavet en afgrænsning mod de trafikerede veje, og at pladsens træer suppleres med flere buske og blomster. Eventuelle vægge og tage skal være grønne. Der bør også være mulighed for, at man kan omdanne pladsen til marked m.m.

Grønne elementer, der afgrænser, MFO Park, Zürich

Ophold under træerne i byen, Bryant Park, New York

VANLØSE SKOLE / ÅLEKISTEVEJ, VANLØSE

Planforhold:	Udlagt til offentlige formål
Tekniske forhold:	2086 m ² , ejes af TMF
Niveau:	2 (se afsnit om økonomi side 30-33)
Anlægsramme:	4 mio. kr.
Afledt drift:	73.000 kr./år
Samarbejdsrelationer:	Lokaludvalg, Vanløse Skole, KFF, SUF mfl.

Hvorfor arealet ved Vanløse Skole/Ålekistevej?

Vanløse er på mange måder en grøn bydel, men der mangler offentlige grønne mødesteder for især børn og unge. Derfor vil det være oplagt at etablere en lommepark på Ålekistevej lige ved siden af Vanløse Skole. Skolen har kun få udearealer og kunne have glæde af dette areal som supplement til skolegården. Arealet er et lille grønt anlæg, som er nedslidt og savner funktion. Træerne viser, hvor man er, når man kommer kørende af Ålekistevej. Anlægget er en del af en grøn cykel- og gangforbindelse mellem Vanløse Station og Damhusengen.

Potentiale - mødested for de unge?

Arealet kan knyttes til skolen med aktivitetsmuligheder for de større elever som fx skaterramper, legeredskaber, overdækkede siddepladser mv. Samtidig skal der være plads til, at andre også kan bruge stedet som mødested og den lille pause. Træerne viser, hvor man er, men der skal også være buske og andet grønt, som danner rum. Grønne tage og åbne vandrender kan være med til at håndtere regnvand lokalt.

Regnvandselementer, Berlin

Pergola

Læsepause under træet, Kgs. Nytorv

ANDRE IDÉER

EN LOMMEPARK I ABORREPARKEN, INDRE BY

Hvorfor Aborreparken?

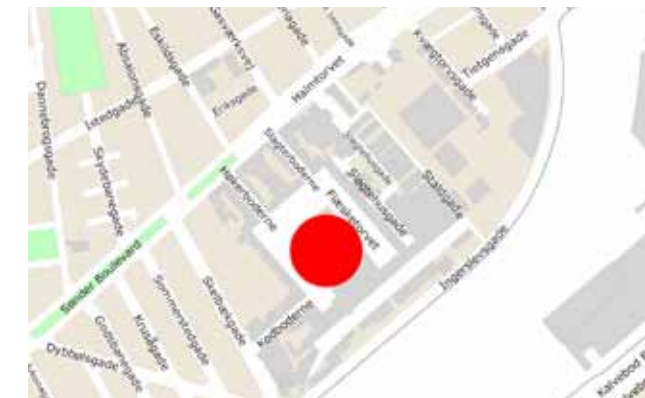
Aborreparken var oprindeligt en del af den historiske fæstningsring, og er en del af den samme kulturhistoriske fortælling som Tivoli, Ørstedsparken, Østre Anlæg og Kastellet. Området opfattes i dag ikke som park, men som ramme om kulturelle aktiviteter og koncerter i bl.a. Pumpehuset og Zum Biergarten. En del af arealet er mandskabsområde for gartnerdriften i Indre By. Der er en del flotte, store træer og anden beplantning i området, så stedet har fra starten en grøn karakter.

Potentiale - det historiske mødested?

Den tidligere Aborrepark er en lille hemmelighed i byen, som kan blive et overraskende mødested i den centrale by. Der bygges videre på de eksisterende kulturelle og sociale aktiviteter, og skabes et helt særligt sted for både københavnere og turister.

EN LOMMEPARK I KØDBYEN, VESTERBRO

Hvorfor Kødbyen?

Kødbyen repræsenterer et område i byen, hvor et nyt byliv er i vækst. Området bliver et vigtigt samlingssted med caféer, kultur og byliv, idræt og bevægelse. Der mangler dog en lomme, hvor kultur, byliv og det grønne kan bringes sammen i Kødbyen.

Potentiale - et kulturelt samlingssted?

En lommepark i Kødbyen vil give bylivet og de kulturelle aktiviteter en grøn ramme. Træer, buske, blomster, sjove siddemøbler og måske lidt kunst, giver et af byens rum en særlig identitet, som mødested, ramme for udstillinger, koncerter eller bare en lille pause.

EN BLÅ LOMMEPARK, ET STED I KØBENHAVNS HAVN

Hvorfor en blå lommepark?

Havnen har et stort rekreativt potentiale, og det kunne være spændende at kombinere det grønne med det blå - at få parken ud i vandet.

Potentiale - en flydende park?

En flydende lommepark i vandet ville give en ekstra oplevelse idet man er tæt på vandet, og fra lommeparken ville man måske kunne bade, starte roturen eller tage et stop undervejs, eller bare sidde i det grønne og kigge ud over vandet.

Eksempel på hvordan en lommepark kunne ligge i et sted i Københavns havn

Vandkunst,
Sankt Petersborg

	Simpelt	Enkelt og anvendeligt	Mangfoldigt godt tilbud	Unik effekt
Niveau 4				Grønne tage og vægge, kunst, lyd-effekter, bygværker, overdækning.
Niveau 3			Trædæk, belysning, legeredskaber, vandkunst, specielt inventar.	
Niveau 2		Blomster, pergola, overfladisk vand-element.		
Niveau 1	Græs, beplantning, belægning, inventar.			

HVAD KOSTER EN LOMMEPARK?

Vi vil det unikke!

Lommeparker i København skal tilføre byen nye muligheder både funktionelt og arkitektonisk.

Lommeparker kan have forskellig kvalitet, udtryk og tilbud. Vi definerer fire standarder: fra det simple, som vi allerede kender fra Københavns parker, og til det unikke, som endnu ikke findes i København.

De fire standarder varierer i funktion og indhold, kompleksitet og sammensætning, kvalitet og løsninger. Langt hen af vejen vil prisen følge standarden.

Funktion og indhold....jo flere faciliteter jo dyrere

Kompleksitet og sammensætning....jo flere forskellige elementer jo dyrere

Kvalitet og løsninger....jo bedre jo dyrere, jo flere tekniske installationer jo dyrere

Målet er enkelte anlæg med unik effekt, men flere mangfoldige, gode tilbud. Undtagelsesvis kan lommeparker være i kategorien enkel og anvendelig, men den simple model foreslår vi ikke.

Byliv kræver robusthed

En lommepark er et mødested, der er åbent for alle, døgnet rundt. Derfor er det nødvendigt at anlægge lommeparker med stor robusthed.

Inventar såsom belysning, bænke og andre 'møbler' vælges generelt i god kvalitet og et robust design, der kan tåle et ret intensivt brug.

Nogle funktioner kan desuden kræve dyrere løsninger som terrænbearbejdning, særlige belægningstyper, sports-faciliteter eller kulturinstallationer, hvis de skal kunne levere en høj byrumskvalitet.

For at sikre lommeparkens funktion som byrum, skal faciliteter, plantninger og tekniske installationer vedligeholdes, så de hele tiden fungerer og fremstår attraktive.

Nogle lommeparker vil kræve samme niveau af ren- og vedligeholdelse som gadestrøg, der bruges intensivt.

Klimahensyn kræver nytænkning

Som fyrtårnsprojekt i klimaplanen giver lommeparkerne anledning til at afprøve nye bæredygtige vaner i udformning, anlæg og drift. Samtidig vil stederne kunne vise københavnere, hvordan klimahåndtering kan være en del af hverdagen.

Når vi planlægger, vil vi tænke bæredygtigt, så både klima og drift tænkes sammen med udformning og materialevalg i projekteringsfasen. På den måde vil vi udvikle lommeparker, som er tilpasset både klimaet og kommunens driftsbudget.

Når lommeparkerne skal bidrage til klimatilpasning af byen, er der brug for særlige elementer og installationer, som kan få anlægget til at fungere. Bassiner, pumper, faskiner, grønne tage og vægge er alle særlige elementer, som kan være dyre at anlægge, pleje, ren- og vedligeholde, hvis de skal fungere optimalt og samtidig se godt ud.

	Anlægspris pr. m ²	Pleje- og vedligehold pr. m ²	Renhold pr. m ²	Driftsudgift i alt pr. m ²
Niveau 4 Unik effekt	7.500-10.000 kr.	184	16	200
Niveau 3 Mangfoldigt godt tilbud	3.000-5.000 kr.	48	12	60
Niveau 2 Enkelt og anvendeligt	2.000-2.500 kr.	27	8	35
Niveau 1 Simpelt	1.500-2.000 kr.	6	4	10

Nørrebrøparken

Simpelt
Hørsholm Park

Enkelt og anvendeligt
Gårdanlæg ved Nøjsomhedsvej

Mangfoldigt godt tilbud
Folkets Park

Unik effekt
Greenacre Park

Lommeparker i de fire standarder koster naturligvis ikke lige meget. Det er væsentligt dyrere at skabe og vedligeholde noget mangfoldigt og unikt, end noget simpelt.

På baggrund af udførte projekter har vi regnet på de fire standarder, hvad de koster i anlæg, og hvad de koster i drift.

For at sikre investeringen i et dyrt anlæg, er det vigtigt, at der sættes penge af til den efterfølgende drift. Ellers forfalder byens rum langsomt, men sikkert.

Puljer & fonde

Vi ansøger løbende puljer og fonde om supplerende finansiering i samarbejde med bl.a. private bygherrer og lokale projekter. Men driften kan ikke finansieres på denne måde.

Gennemsnitspris som tommelfingerregel

Selvom lommeparker er forskellige, har vi valgt at beregne en gennemsnitspris både på anlæg og den efterfølgende drift.

Gennemsnittet er baseret på erfaringspriser fra anlæg og

parker med en indretning, kvalitet og brug, som ligner den, vi vil tilstræbe i de nye lommeparker. Desuden har vi taget højde for, at lommeparkerne som fyrtårnsprojekt i Klimaplanen, skal indeholde elementer og anlæg til klimatilpasning.

På den baggrund kan vi sige, at en lommepark i gennemsnit kommer til at koste 6000 kr. i anlægsudgifter pr. m². Den efterfølgende drift har vi anslået til ca. 60 kr. i drift pr. m² pr. år.

Anlægspris fra 1.500 til 10.000 kr. pr. m²
Prisen omfatter rydning af arealet og honorar til projektering, byggeledelse mm.

Driftsudgift fra 10 til 200 kr. pr. m² pr. år. baseret på erfaringspriser fra tilsvarende anlæg.

Driften omfatter daglig drift (renhold, pleje af plantninger og fjernelse af graffiti) samt løbende vedligeholdelse (udskiftning og vedligeholdelse af inventar, belægnings, beplantning og installationer).

Vigerslevparken

Workshop

HVAD SKER DER NU?

Lommeparker handler om at skabe grønne mødesteder som rammen om et godt byliv. Bylivet bliver bedst, når vi arbejder sammen og tænker på tværs. Der er mange muligheder for samarbejde både indenfor og udenfor kommunen. Hver lommepark har sit eget tema. Derfor vil der også være forskellige relevante samarbejdspartnere til hver enkelt park.

Når vi arbejder med lommeparker, er det vigtigt:

- At skabe nye kreative løsninger
- At skabe lokalt ejerskab ved at inddrage lokaludvalg og borgere
- At inddrage lokale grupper, som har særlige interesser i den konkrete park
- At tænke på tværs af forvaltninger og projekter for at skabe løsninger, som hænger sammen

Når placeringen er valgt, drøfter vi:

- Hvordan det lokale byliv ser ud
- Hvilke muligheder stedet og området giver for at skabe nye bylivsoplevelser
- Lokale potentialer og værdier, som vi skal tage hensyn til
- Landskabsarkitektonisk kvalitet
- Driftsforhold med de driftsansvarlige i forvaltningen
- Klimaforhold med eksperter
- Sundhed og aktivitet med eksperter

Herefter udarbejder vi følgende:

- Program for udbud/konkurrence skabes på baggrund af ovenstående og i dialog med de involverede forvaltninger, centre, lokaludvalg og borgere
- Åben konkurrence og eller udbud
- Når rådgiver og projekt er valgt overlades den videre bearbejdning og projektering til rådgiveren.
- Projektet styres af Teknik- og Miljøforvaltningen og følges af en mindre kernegruppe
- Anlægsarbejdet kan udføres dels af kommunen selv, dels af private entreprenører

Workshop

FOTOS

Københavns Kommune
Visit Copenhagen
Slots- og Ejendomsstyrelsen
Troels Heien
Gehl Architects

**SAMMEN
OM BYEN**

KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen

